

פרק י': שמש בגבעון דום

<u>מכות מצרים</u>	<u>מלחמת מלכי הדרום</u>
(יד כד) ... וַיָּהֲרֹם אֶת מַחְנֵה מִצְרַיִם :	(י) וַיִּהְיֶה יְהוָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל
(ט כג) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטְּהוֹ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיִּהְיֶה נֹתֵן קִלְתוֹ וּבָרָד ...	(יא) ... וַיִּהְיֶה הַשֶּׁלֶיף עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת מִרְהֹשָׁמִים... בְּאֲבְנֵי הַבָּרָד ...
(ט כד) וַיְהִי בָרָד ... כִּבְד מֵאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאִזְ הַיְּתֵה לְגוֹי: ... (י:ד) וַיַּעַל הָאֲרָבָה עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם... לִפְנֵי לֹא־הָיָה כֵּן אֲרָבָה כָּמֹהוּ וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה־כֵּן:	(יד) וְלֹא הָיָה כֵּיוָם הַהוּא לִפְנֵינוּ וְאַחֲרָיו...
(יד כה) וַיֵּאמֶר מִצְרַיִם אֲנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יִהְיֶה נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם:	(יד) ... כִּי יִהְיֶה נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל:
(טו א) אֲנִי נִשְׁרִימָשָׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁיכָרָה הַזֹּאת לַיהוָה:	(יב) אֲנִי יֹדֵבֵר יְהוֹשֻׁעַ לַיהוָה כֵּיוָם תֵּת יְהוָה ...
(יז) וּלְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יַחֲרִץ־קֶלֶב לִשְׁנוֹ...	(כא) ... לֹא־חָרַץ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶת־לִשְׁנוֹ:

Talmud Avodah Zarah 25a

And the sun stayed in the midst of the heaven and hastened not to go down about a whole day. How long? Said R. Joshua b. Levi: **Twenty four hours**: [The sun] moved for six hours and stood still for six, then it moved for six and stood still for six, then it moved for six and stood still for six; the whole incident equaled a whole day. . Eleazar said: **Thirty-six hours**; it moved for six hours and stood still for twelve, it then moved for six and stood still for twelve so that the halt alone equalled a whole day. R. Samuel b. Nahmani said: **Forty-eight**; it moved for six and stood for twelve, it then moved for six and stood still for twenty-four, for Scripture says, and hastened not to go down about a whole day, which implies that the previous halt did not equal a whole day.

Pirdei D'Rebbe Eliezer 52

The sixth wonder (was): From the day when the heavens and earth were created, the sun, the moon, and the stars and the constellations were ascending to give light upon the earth, and they did not come into contact with one another until Joshua came and fought the battles of Israel. It was the eve of the Sabbath, and he saw the plight of Israel lest they might desecrate the Sabbath...

Breishit Rabbah 5

R. Johanan said: The Holy One, blessed be He, made a stipulation with the sea that it should divide before Israel; thus it is written, And the sea returned (le-ethano) -E.V. 'to its strength' (Ex. XIV, 27); i.e. in accordance with its agreement (li-tenao).

R. Jeremiah b. Eleazar said: Not with the sea alone did God make a stipulation, but with everything which was created in the six days of creation, as it is written, I, even My hands, have stretched out the heavens, and all their host have I commanded (Isa. XLV, 12).

I commanded the sea to divide...

I commanded the sun and the moon to stand still before Joshua;

I commanded the ravens to feed Elijah;

I commanded the fire to do no hurt to Hananiah, Mishael, and Azariah;

I commanded the lions not to harm Daniel;

...the fish to vomit forth Jonah.

1. גמ' ע"ז כה.

+יהושע י+ וַיַּעֲמֵד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אָץ לָבוֹא כֵּיוָם תָּמִים - וְכַמָּה? אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: עֶשְׂרִים וָאַרְבַּע [שָׁעִי], אֶזֶל שִׁית וְקָם שִׁית, אֶזֶל שִׁית וְקָם שִׁית, כּוֹפֶלֶת מִלְּתָא כֵּיוָם תָּמִים. רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר: שְׁלֹשִׁים וְשִׁית, אֶזֶל שִׁית וְקָם תְּרִיסָר, אֶזֶל שִׁית וְקָם תְּרִיסָר, עֲמִידָתוֹ כֵּיוָם תָּמִים. רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר נַחֲמָנִי אָמַר: אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה, אֶזֶל שִׁית וְקָם תְּרִיסָר, אֶזֶל שִׁית וְקָם עֶשְׂרִים וָאַרְבַּעַה, [שְׁנָאֵמַר]: "וְלֹא אָץ לָבוֹא כֵּיוָם תָּמִים", מִכָּל־דְּמַעִיקָרָא לֹאֻ כֵּיוָם תָּמִים [הָיָה].

2. פרקי דרבי אליעזר - פרק נב

הַמוֹפֶת הַשְּׁשִׁי, מֵיוֹם שֶׁנִּבְרָאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים וְכָל הַמַּזְלוֹת הָיוּ עוֹלִין לְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ וְאֵינָן מַעֲרָרִין זֶה עִם זֶה, עַד שֶׁבָּא יְהוֹשֻׁעַ וַעֲשָׂה מִלְחָמָתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהִגִּיעַ עָרֵב שַׁבָּת וְרָאָה בַּצֵּרֶתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִחְלְלוּ אֶת הַשַּׁבָּת...

3. בר"ר (וילנא) ה'

אמר רבי ירמיה בן אלעזר לא עם הים בלבד התנה הקדוש ברוך הוא אלא עם כל מה שנברא בששת ימי בראשית הה"ד (ישעיה מה) אני ידי נטו שמים וכל צבאם צויתי מידי נטו שמים וכל צבאם צויתי:

- צויתי את הים שיחיה נקרע לפני ישראל...
- צויתי את השמש ואת הירח שיעמדו לפני יהושע...
- צויתי את העורבים שיכללו את אליהו שנאמר (מלכים א יז) והעורבים מביאים לו וגו'
- צויתי את האור שלא תזיק לחנניה מישאל ועזריה
- צויתי את האריות שלא יזיקו את דניאל...
- צויתי את הדג שיקיא את יונה שנא' (יונה ב) ויאמר ה' לדג ויקא את יונה.

5. דב' לד

(י) וְלֹא־קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדְעוּ יְהוָה פָּנִים אֶל־פָּנִים: (יא) לְכָל־הָאֲתֹת וְהַמוֹפְתִים אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לִפְרָעָה וּלְכָל־עַבְדָּיו וּלְכָל־אֶרְצוֹ: (יב) וּלְכָל־הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכָל־הַמִּוֶּרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל:

4. יהושע י:יד

וְלֹא הָיָה כֵּיוָם הַהוּא לִפְנֵינוּ וְאַחֲרָיו לְשִׁמְעַע יִקְזָק בְּקוֹל אִישׁ כִּי יִקְזָק נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל:

6. רלב"ג י:ב (השאלה)

(יב) אז ידבר יהושע לה' – בזאת הפר' יש ספקות רבות...
האחד הוא שאם היה שהשמש עמד ובטל מהתנועה הנראית לו
הנה היה זה המופת יותר נפלא לאין שיעור מהמופתים שנעשו
ע"י משה...

ואם היה הענין כן הנה זה סותר מה שאמר' התורה שלא קם
נביא עוד בישראל כמשה לכל האותות והמופתים אשר עשה
משה לעיני כל ישראל... היה ראוי שלא תשתוק התורה מלספר
זה המופת הנפלא...

7. אברבנאל י:ב

(יב) וידום השמש וירח עמד עד יקום גוי אויביו הלא היא
כתובה על הספר הישר. זכר שהאל ית' עשה שאלתו ובקשתו

9. ספר מורה הנבוכים חלק שני פרק לה

ואמנם הבדל מופתיו על הכלל ממופתיו כל נביא על הכלל, כי
כל הנפלאות אשר עשאו הנביאים או נעשו להם, הגידו בהם
יחידים מבני אדם, כאותות אליהו ואלישע... וכן אותות כל
נביא זולת משה רבינו, ולזה הגידה התורה עליו גם כן שלא
יקום נביא לעולם שיעשה אותות בפרהסיא לעיני האוהב
והשונא הנאות לו והחולק עליו כמו שעשה משה, והוא אמרו
ולא קם נביא עוד בישראל כמשה לכל האותות והמופתים וגו'
לעיני כל ישראל...

ולא יטען מה שבא מעמידת אור השמש ליהושע השעות ההם
ויאמר לעיני ישראל, כי לא יאמר לעיני כל ישראל כמו שבא
במשה

...ואמנם אמרתי לך השעות מפני שיראה לי באמרו כיום
תמים, שהוא יום הגדול שיהיה, כי תמים שלם וכאלו אמר
שהיום ההוא היה אצלם בגבעון כגדול שבימי הקיץ שם

10. אברבנאל פירוש על מו"נ שם

הנה מפני זה ראה הרב להתיר זה הספק באומרו שלא היה
הנס בבטול תנועת הגלגל כי אם במה שנתחדש שם אור
מספיק לשיעשו מלחמתם בלילה כאלו היה ביום בהיר וז"ש
מעמידת אור השמש ליהושע כי הנה היה הנס שחדש הקדוש
ברוך הוא שזה אור מחודש מספיק אליהם, ויהיה הנס הזה
דומה לנס החשך שנעשה במצרים שהיה חשך למצרים ולכל
בני ישראל היה אור במושבותיהם, לא שיהיה הנס בגרם
הגלגל ובתנועתו, כי אם באור נברא מחודש שם, ולכן לא היה
הנס כלל בכל העולם כמו שהיה ראוי שיהיה בבטול תנועת
הגלגל, אבל היה הנס שם בגבעון בלבד

11. רלב"ג שם

מאמר יהושע היה שטרם שיסור השמש מהיות על גבעון
והירח מהיות על עמק אילון תשלם נקמת גוי אויביו. אבל
קצר הכתוב בזה ויורה על זה מה שאמר אחריו וידום השמש
וירח עמד עד יקום גוי אויביו והרצון בזה שכבר דמם השמש
בגבעון וירח בעמק אילון עד שנשלמה זאת המלאכה מהנקמה
וזה היה ענין נפלא כי לא די שיעד שינקמו ישראל מהקמים
עליהם אבל יעד עם זה שזאת הנקמה תשלם בזמן קצר כזה
ולזה אמר ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו לשמוע ה' בקול
איש כי ה' נלחם בישראל ולזה היו יכולים להשלים הנקמה
בזה הזמן הקצר כי יד השם יתברך לא תקצר ואמר לשמוע
ה' וגו' לפי שלא יעדו השם יתברך שתשלם זו הנקמה בזה
הזמן קצר אבל השם יתברך שמע לקולו על דרך מקום דבר
עבדו ועצת מלאכיו ישלים.

וידום השמש שעמד מתנועתו היורדת, וירח עמד מתנועתו
העולה הוא למעלה, ושזה התמיד עד יקום גוי אויביו, ר"ל עד
השלמת נקמת ישראל

8. רד"ק י:ב

וזאת הפליאה כתובה על ספר הישר – והוא ספר תורת משה,
והוא מה שאמר הקב"ה יתברך: נגד כל עמך אעשה נפלאות
וגו'... כי שתי אותות אמר לו בפסוק ההוא. קרינת פני משה
והוא מה שאמר: כי נורא הוא אשר אני עושה עמך. ועמידת
השמש ליהושע והוא מה שאמר: נגד כל עמך אעשה נפלאות.
ונתן לו אות קרוב להאמין באות רחוק.

Guide to the Perplexed II:35

The general distinction between the wonders of Moses and those of other prophets is this: The wonders wrought by prophets, or for them, are witnessed by a few individuals, e.g., the wonders wrought by Elijah and Elisha... The same is the case with the signs of every other prophet, except Moses our Teacher. Scripture, therefore, declares that no prophet will ever, like Moses, do signs publicly in the presence of friend and enemy, of his followers and his opponents; this is the meaning of the words: "And there arose not a prophet since in Israel like unto Moses, etc., in all the signs and the wonders, etc., in the sight of all Israel..."

We must not be misled by the account that the light of the sun stood still certain hours for Joshua, when "he said in the sight of Israel," etc. (Josh. x. 12); for it is not said there "in the sight of all Israel," as is said in reference to Moses... When I said above that the sun stood still *certain hours*, I explain the words "*ka-jom tamim*" to mean "the longest possible day," because tamim means "perfect," and indicates that that day appeared to the people at Gibeon as their longest day in the summer.

12. יהושע פרק י

(ו) ויהי יום יקום לפני ישראל ויבסם מכה גדולה בגבעון וירדפם
דרך מעלה בית חורן ויבסם עד עקקה ועד מקדה: (יא) ויהי
בנסם לפני ישראל הם במורד בית חורן ויקום השליח עליהם
אבנים גדולות מרהשמים עד עקקה וימתו רבים אשר מתו
באבני הפלד מאשר הרגו בני ישראל בחרב: ס
(יב) אז ידבר יהושע ליקום ביום תת יקום את האמלך לפני בני
ישראל ויאמרו לעיני ישראל
שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון:
(יג) וידום השמש וירח עמד
עד יקום גוי אויביו

הלא היא כתובה על ספר הישר ויעמד השמש בחצי השמים
ולא יאץ לבוא כיום תמים: (יד) ולא היה כיום ההוא לפניו
ואחריו לשמע יקום בקול איש כי יקום נלחם לישראל: פ

13. במדבר כא:יד - כ

(יד) על כן יאמר בספר מלחמת יקום
את זה בסופה ואת הנחלים ארגון: (טו) ואשד הנחלים אשר
נטה לשבת ער ונשען לגבול מואב:
(טז) ומשם בארה הוא הפאר אשר אמר יקום למשה אסף את
העם ואתנה להם מים: ס
(יז) אז ישיר ישראל את השירה הזאת
עלי באר ענולה:
(יח) באר חפרוה שרים פרוה נדיבי העם
במחלק במשענתם וממדבר מתנה:
(יט) וממתנה נחליאל ומנחליאל במות:
(כ) ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה ונשקפה על
פני הישיבן: פ